

ตสฺส วิรวนตสฺสเว, สตถุ สนฺติกั คนฺตวา ปพฺพชฺชํ ยาจิตฺวา, ลหฺวปพฺพชฺชูปสมฺบโท อจฺฉริยฺพชฺชฌายานํ สนฺติเก
ปญฺจ วสฺถานิ วสิตฺวา, วุตถวสฺโส ปวาเรตฺวา, สตถารํ อุปสงฺกมิตฺวา วณฺทิตฺวา ปุจฺฉิ “ภนฺเต อิมสฺมี สาสเน กติ
ธฺรานีติ ฯ”

(เมื่อน้องชายผู้น้อยที่สุด) นั้น ร้องให้อยู่ นั้นเทียว, (อ.ภิกษุซึ่งชื่อว่ามีอาพาละ นั้น) ไปแล้ว สู้สำนัก ของพระศาสดา ทูลขอ
แล้ว ซึ่งบรรพชา เป็นผู้บรรพชาและอุปสมบทอันได้แล้ว (เป็น) อยู่แล้ว สิ้นปี ท. ทำ ในสำนัก ของอาจารย์และอุปัชฌาย์
ท. เป็นผู้มีการผนวชอันอยู่แล้ว (เป็น) ปวารณาแล้ว เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระศาสดา ถวายบังคมแล้ว ทูลถามแล้ว ว่า “ข้าแต่
พระองค์ผู้เจริญ อ.ธฺระ ท. เทาไร (มีอยู่) ในพระศาสนา นี้” ดังนี้ ฯ

“คณฺถธฺรํ วิปสฺสนาธฺรณฺติ เทวเยว ธฺรานิ ภิกฺขุติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนภิกษุ อ.ธฺระ ท. สอง นั้นเทียว คือ อ.คณฺถธฺระ อ.วิปสฺสนาธฺระ (มีอยู่ ในพระศาสนา
นี้) ดังนี้ ฯ”

“กตมํ ปน ภนฺเต คณฺถธฺรํ, กตมํ วิปสฺสนาธฺรณฺติ ฯ”

(อ.ภิกษุซึ่งชื่อว่ามีอาพาละ ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ อ.คณฺถธฺระ เป็นไฉน (ย่อมเป็น), อ.วิปสฺสนาธฺระ
เป็นไฉน (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“อตฺตโน ปญฺญานฺธฺรเณ เอกํ วา เทว วา นิกายเ สกัลลํ วา ปน เตปิฏกํ พุทฺธวณฺํ อคฺคณฺทิตฺวา ตสฺส ธาเรน
กถณํ วาจนฺตติ อิทํ คณฺถธฺรํ นาม; สลฺลหฺวกุตฺตโน ปน ปนฺตเสนาสนาภิตสฺส อตฺตมาเว ชยวํ ปญฺจเปตฺวา
สาตจฺจกิริยาเวเน วิปสฺสนํ วาเจตฺวา อรหฺตตคฺคหณฺตติ อิทํ วิปสฺสนาธฺรํ นามาติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “(อ.ธฺระ) นี้ คือ ‘อ.การเรียนเอา ซึ่งนิกาย หนึ่ง หรือ หรือว่า ซึ่งนิกาย ท. สอง ก็ หรือว่า ซึ่ง
พระพุทฺธพจน์ คือ ซึ่งประชุมแห่งปิฏกสาม ทั้งสิ้น แล้วจึงทรงจำ กล่าวบอก (ซึ่งพระพุทฺธพจน์) นั้น ตามสมควรแก่ปัญญา
ของตน ชื่อว่า คณฺถธฺระ, ส่วนว่า (อ.ธฺระ) นี้ คือ อ.การเริ่มตั้งไว้ ซึ่งความสิ้นไปและความเสื่อมไป ในอิตฺถภาพ แล้วจึงยัง
วิปสฺสนา ให้เจริญ ด้วยสามารถแห่งการกระทำโดยความเป็นแห่งความติดต่อกัน แล้วจึงถือเอาซึ่งความเป็นแห่งพระอรหันต์
(แห่งภิกษุ) ผู้ยินดีอยู่แล้วในเสนาสนะอันสงบแล้ว ผู้มีความประพฤติดนฺบาพร้อม ชื่อว่า วิปสฺสนาธฺระ ดังนี้ ฯ”

“ภนฺเต อหํ มหฺลลกาเล ปพฺพชฺชิตฺวา คณฺถธฺรํ ปุเรตฺตํ น สกฺขิสฺสามิ, วิปสฺสนาธฺรํ ปน ปุเรตฺตํ; กมฺมฏฺฐานํ เม
กเถถาติ ฯ”

(อ.ภิกษุซึ่งชื่อว่ามีอาพาละ นั้น กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ข้าพระองค์ บวชแล้ว ในกาลแห่งตนเป็นคนแก่
จักไม่อาจ เพื่อบัน- ยังคณฺถธฺระ -ให้เต็ม, แต่ว่า (อ.ข้าพระองค์) ยังวิปสฺสนาธฺระ จักให้เต็ม, (อ.พระองค์) ขอจงตรัสบอก
ซึ่งกัมมฏฺฐาน แก่ข้าพระองค์” ดังนี้ ฯ

“อถสฺส สตถา ยาว อรหฺตตา กมฺมฏฺฐานํ กเถสิ ฯ”

ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ตรัสบอกแล้ว ซึ่งกัมมฏฺฐาน เพียงไร แต่พระอรหันต์ (แก่ภิกษุซึ่งชื่อว่ามีอาพาละ) นั้น ฯ

โส สตุถาร์ วนทิตวา, อตตนา สหคามิโน ภิกขุ ปริเยสนโต สญฺญี ภิกขุ ลภิตวา, เตหิ สทุธิ นิกขมิตวา, วิสโย ชนสทมคคฺคฺ คนฺตวา, เอกํ มหนตํ ปจฺจนตคามํ ปตฺวา, ตตฺถ สปริวารो ปิณฑาย ปาวีสี ฯ

(อ.ภิกษุชื่อว่ามหาปาละ) นั้น ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา แสงวหาอยู่ ซึ่งภิกษุ ท. ผู้ไปโดยปกติกับ ด้วยตน ได้แล้ว ซึ่งภิกษุ ท. หกสิบ ออกไปแล้ว กับ (ด้วยภิกษุ ท.) เหล่านั้น ไปแล้ว สิ้นหนทางมีรอยแห่งโยชน์ยี่สิบเป็นประมาณ ถึงแล้ว ซึ่งบ้านอันตั้งอยู่ในที่สุดเฉพาะ หมู่ใหญ่ ตำบลหนึ่ง ผู้เป็นไปกับด้วยบริวาร ได้เข้าไปแล้ว (ในบ้าน) นั้น เพื่อก่อนข้าว ฯ

มนุสฺสา วตฺตสมฺปนฺเน ภิกขุ ทิสฺวา ปสนฺนจิตฺตา อาสนานิ ปณฺญาเปตฺวา นิสิตาเปตฺวา ปณฺเฑนาหาเรน ปรีวีสิตฺวา “ภนฺเต กุหิ อญฺญา คจฺจนตฺติติ ปุจฺจิตฺวา, “ยถาผาสุกฺกฺจฺจานํ อุปาสาเกติ (P8) วุตฺเต, ปณฺทิตมนุสฺสา “วสฺสวาลํ เสนาสนํ ปริเยสนนฺติ ภทฺทตาทิ ฅตฺวา “ภนฺเต สเจ อญฺญา อิมํ เตมาสํ อิธ วเสยฺยํ; มยํ สรณฺสุ ปตฺติฏฺจาย สีลา นิ คณฺเหยฺยามาติ อาหุสฺ ฯ

อ.มนุษย์ ท. เห็นแล้ว ซึ่งภิกษุ ท. ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยวัตร เป็นผู้มั่งคั่งเลื่อมใสแล้ว (เป็น) ปุลาตแล้ว ซึ่งอาสนะ ท. (ยัง ภิกษุ ท.) ให้งั่งแล้ว อังคาสแล้ว ด้วยอาหารอันประณีต งามแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.พระผู้เป็นเจ้า ท. จะไป (ในที่) ไหน ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “ดูก่อนอุปาสกและอุบาสิก ท. (อ.เรา ท. จะไป) สู้ที่อันมีความสำคัญอย่างไร” ดังนี้ (อันภิกษุ ท. เหล่านั้น) กล่าวแล้ว, อ.มนุษย์ผู้เป็นบัณฑิต ท. ทราบแล้ว ว่า “อ.ท่านผู้เจริญ ท. แสงวหาอยู่ ซึ่งเสนาสนะ อันเป็นที่อยู่จำซึ่งพรรษา” ดังนี้, กล่าวแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ถ้าว่า อ.พระผู้เป็นเจ้า ท. พึงอยู่ (ในที่) นี้ ตลอดหมวดแห่งเดือน สาม นี้ไซ้, อ.ข้าพเจ้า ท. ตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ในสภะ ท. พึงถือเอา ซึ่งศีล ท.” ดังนี้ ฯ

เตปิ “มยํ อิมานิ กุลานิ นิสฺสาย ภาวนิสฺสรณํ กริสฺสามาติ อธิวาสสุ ฯ

(อ.ภิกษุ ท.) แม่เหล่านั้น (ยังคำนิมนต์) ให้อยู่ทับแล้ว (ด้วยอันคิด) ว่า “อ.เรา ท. อาศัยแล้ว ซึ่งตระกูล ท. เหล่านี้ จัก กระทำ ซึ่งการออกไปจากภพ” ดังนี้ ฯ

มนุสฺสา เตสํ ปฏิญฺญํ คเหตุวา วิหารํ ปฏิชฺคฺคิตฺวา รตฺติฏฺจฺจานทิวาฏฺจฺจานานิ สมฺปาเทตฺวา อหุสฺ ฯ

อ.มนุษย์ ท. รับแล้ว ซึ่งปฏิญญา (ของภิกษุ ท.) เหล่านั้น จัดแจงแล้ว ซึ่งที่เป็นที่อยู่ ยังที่เป็นที่พักในกลางคืนและที่เป็น ที่พักในกลางวัน ท. ให้ถึงพร้อมแล้ว ได้ถวายแล้ว ฯ

เต นิพทุธํ ตเมว คามํ ปิณฑาย ปวิสฺนติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท.) เหล่านั้น ย่อมเข้าไป สู่บ้าน นั้น นั้นเที่ยว เพื่อบิณฑะ เนื่องนิตย ฯ

อถ เน เอโก เวชฺโซ อุปสงฺกมิตฺวา “ภนฺเต พหุณฺณ วสนฺนฺจฺจานเ อผาสูกฺปิ นาม โหติ, ตสฺมี อุปฺปนฺเน, มยฺหํ กเถยฺยาถ; ฆาสฺซุ กริสฺสามิตี ปวาเรสิ ฯ

ครั้งนั้น อ.หมอ คนหนึ่ง เข้าไปหาแล้ว (ซึ่งภิกษุ ท.) เหล่านั้น ปวารณาแล้ว (ด้วยคำ) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ชื่อ แม่ อ. ความทุกข์มิใช่ความสำคัญ ย่อมมี ในที่เป็นที่อยู่ (แห่งพระผู้เป็นเจ้า ท.) มาก, (ครั้นเมื่อความทุกข์มิใช่ความสำคัญ) นั้น เกิดขึ้นแล้ว, (อ.ท่าน ท.) พึงบอก แก่ข้าพเจ้า, (อ.ข้าพเจ้า) จักกระทำ ซึ่งยา” ดังนี้ ฯ

เถโร วสุปปณายิกาทิวเส เต ภิกขุ อามนตตวา ปุจฉิ “อาวุโส อิมं เตมาสํ กตฺติ อิริยาปเถ วิตฺตินาเมสฺสเถติ ฯ
อ.พระเถระ เรียกมาแล้ว ซึ่งภิกษุ ท. เหล่านั้น ถวายแล้ว ว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท. (อ.ท่าน ท.) จัก (ยังกาล) ให้น้อมไป
ล่วงวิเศษ ด้วยอิริยาบถ ท. เท่าไร ตลอดหมวดแห่งเดือนสาม นี้” ดังนี้ ในวันคือดิถีเป็นที่น้อมเข้าไปใกล้แห่งกาลฝน ฯ

“จตุทฺติ ภาณเตติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. เหล่านั้น กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.กระผม ท. จักยังกาลให้น้อมไปล่วงวิเศษ ด้วยอิริยาบถ ท.) สี่
(ตลอดหมวดแห่งเดือนสาม นี้)” ดังนี้ ฯ

“กํ ปเนตํ อาวุโส ปฏฺฐูป, นนุ อปฺปมตฺเตติ ภวิตพฺพ? มยํ หิ ธรรมานสฺส พุทฺธสฺส สนฺติกา กมฺมญฺจानํ คเหตฺวา
อาคตา, พุทฺธา จ นาม น สกฺกา สเจน อาราเชตฺถํ, กลฺยาณชฺฌาสเยน เทเต อาราเชตฺตพฺพา, ปมตฺตสฺส จ นาม
จตฺตารอ อปายา สกเคสฺสทิสสา, อปฺปมตฺตา โหถาวุโสติ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท. ก็ (อ.เหตุ) นั้น เป็นเหตุสมควร (ย่อมเป็น) หรือ, (อันเรา ท.) เป็นผู้ไม่
ประมาทแล้ว พึงเป็น มิใช่หรือ, เพราะว่า อ.เรา ท. เรียนเอาแล้ว ซึ่งพระกรรมฐาน จากสำนัก ของพระพุทฺธเจ้า ผู้ยังทรง
พระชนม์อยู่ เป็นผู้มาแล้ว (ย่อมเป็น), จริงอยู่ ชื่อ อ.พระพุทฺธเจ้า ท. (อันบุคคล) ผู้เฝ้าอด ไม่อาจ เพื่อบรรเทาให้ทรงยินดียิ่ง
, ด้วยว่า (อ.พระพุทฺธเจ้า ท.) เหล่านั้น (อันบุคคล) ผู้มีอหยาตยอันงาม พึงให้ทรงยินดียิ่ง, จริงอยู่ อ.อปายา ท. สี่ เป็นเช่น
กับด้วยเรือนของตน (ย่อมเป็น) ชื่อ (แก่บุคคล) ผู้ประมาทแล้ว, ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท. (อ.ท่าน ท.) เป็นผู้ไม่ประมาทแล้ว
จึงเป็น” ดังนี้ ฯ

“ตุมฺเห ปน ภาณเตติ ฯ

(ภิกษุ อาหุสฺ) “ตุมฺเห ปน ภาณเต”-อิตฺติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. ถวายแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ก็ อ.ท่าน เล่า” ดังนี้ ฯ

“อหํ ตีหิ อิริยาปเถ วิตฺตินาเมสฺสสามิ, ปิฎฺฐิจฺฉิ น ปสาเรสฺสามิ อาวุโสติ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท. อ.เรา จัก (ยังกาล) ให้น้อมไปล่วงวิเศษ ด้วยอิริยาบถ ท. สาม, (อ.
เรา) จักไม่เหยียด ซึ่งหลัง” ดังนี้ ฯ

“สาธุ ภาณเต, อปฺปมตฺตา โหเถติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ดีละ, (อ.ท่าน) เป็นผู้ไม่ประมาทแล้ว จึงเป็น” ดังนี้ ฯ

เถรสฺส นิทฺทํ อโนกฺกมณฺตสฺส, ปจฺจมาเส อติกฺกนเต, อกฺขโรโค อุปฺปชฺชติ ฯ

เมื่อพระเถระ ไม่ก้าวลงอยู่ สู่ความหลับ, ครั้นเมื่อเดือนที่หนึ่ง ก้าวล่วงแล้ว, อ.โรคในนัยน์ตา เกิดขึ้นแล้ว ฯ

นิทฺทมฺภูโต อุทกธารา วีย อกฺขีหิ ธาธา ปคฺขรณฺติ ฯ

อ.สายน้ำ ท. ย่อมไหลออกจากนัยน์ตา ท. รวากะ อ.สายแห่งน้ำ ท. (ไหลออกอยู่) จากหม้ออันทะลุแล้ว ฯ

โส สัพพตฺตี สมณธมฺมํ กตฺวา, อรุณฺคฺคฺมเน คพฺภํ ปวีลิตฺวา นิสฺสีทิ ฯ

(อ.พระเถระ) นั้น กระทำแล้ว ซึ่งสมณธรรม ตลอดตราตรีทั้งปวง เข้าไปแล้ว สู้ห้อง ในกาลเป็นที่ขึ้นไปแห่งอรุณ นิ่งแล้ว ฯ

(P9) ภิกฺขุ ภิกฺขาจารเวลาย เถรสฺส สนฺตํกํ คนฺตฺวา “ภิกฺขาจารเวลา ฆนฺเตติ อาหํสุ ฯ

(อ.พระเถระ) นั้น กระทำแล้ว ซึ่งสมณธรรม ตลอดตราตรีทั้งปวง เข้าไปแล้ว สู้ห้อง ในกาลเป็นที่ขึ้นไปแห่งอรุณ นิ่งแล้ว ฯ

“เตนหาฺโส คณฺหถ ปตฺตจฺจีวรนฺติ อตฺตโน ปตฺตจฺจีวรํ คาทาเปตฺวา นิภฺขมิ ฯ

(อ.พระเถระ) (กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ถ้าอย่างนั้น (อ.ท่าน ท.) จงถือเอา ซึ่งบาตรและจีวร” ดังนี้ (ยังภิกษุ ท.) ให้ถือเอาแล้ว ซึ่งบาตรและจีวร ของตน ออกไปแล้ว ฯ

ภิกฺขุ ตสฺส อุกฺกฺชี ปคฺขรณฺเต ทิสฺวา “กิเมตํ ฆนฺเตติ ปุจฺฉิสฺสุ ฯ

อ.ภิกษุ ท. เห็นแล้ว ซึ่งนัยน์ตา ท. (ของพระเถระ) นั้น อันหลังออกอยู่ งามแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.เหตุ) นั้น อะไร” ดังนี้ ฯ

“อุกฺกฺชี เม อาวุโส วาตา วิชฺฌนฺตฺติติ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ ท. อ.ลม ท. ย่อมเสียดแทง ซึ่งนัยน์ตา ท. ของเรา” ดังนี้ ฯ

“นฺนุ ฆนฺเต เวชฺเชนฺนํห ปวาริตา, ตสฺส กเถยยามาติ ฯ

(อ.ภิกษุ ท. กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.เรา ท.) เป็นผู้อันหมอปวารณาแล้ว ย่อมเป็น มีไข้หรือ, (อ.เรา ท.) พึงบอก (แก้หมอ) นั้น” ดังนี้ ฯ

“สาธาวุโสติ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ.ดีละ” ดังนี้ ฯ

เต เวชฺชสฺส กถยฺยิสฺสุ ฯ

(อ.ภิกษุ ท.) เหล่านั้น บอกแล้ว แก้หมอ ฯ

โส เตลํ ปจิตฺวา เปเสสิ ฯ

(อ.หมอ) นั้น หุงแล้ว ซึ่งน้ำมัน ส่งไปแล้ว ฯ

เถโร นาสาย เตลํ อาสิญฺจนฺโต นิสฺสินฺโกว อาสิญฺจิตฺวา อนฺโตคามํ ปาวิสฺสี ฯ

อ.พระเถระ เมื่อหยอด ซึ่งน้ำมัน โดยจุมูก เป็นผู้นิ่งแล้วเทียว (เป็น) หยอดแล้ว ได้เข้าไปแล้ว สู่ภายในแห่งบ้าน ฯ

เวชฺโซ ทิสฺวา อาห “ฆนฺเต อยฺยสฺส กิร อุกฺกฺชี วาโต วิชฺฌนฺตฺติติ ฯ

อ.หมอ เห็นแล้ว กล่าวแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ได้ยินว่า อ.ลม ย่อมเสียดแทง ซึ่งนัยน์ตา ท. ของพระผู้เป็นเจ้า หรือ” ดังนี้ ฯ

“อาม อุปาสกาทิ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนอุปาสก เออ (อ.อย่างนั้น)” ดังนี้ ฯ

“ภนฺเต มยา เถลํ ปจิตฺวา เปสิตํ, นาสาย โว อาสิตฺตุนฺติ ฯ

(อ.หมอ กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.น้ำมัน อันกระผม หุงแล้ว ส่งไปแล้ว, (อ.น้ำมันนั้น) อันท่าน หยอดแล้ว โดย จมูก หรือ” ดังนี้ ฯ

“อาม อุปาสกาทิ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนอุปาสก เออ (อ.อย่างนั้น)” ดังนี้ ฯ

“อิทานิ กิํทิสฺนฺติ ฯ

(อ.หมอ ถามแล้ว) ว่า “ในกาลนี้ (อ.คู่แห่งนัยน์ตา) เป็นเช่นไร (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ฯ

“รฺุชฺเตว อุปาสกาทิ ฯ

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนอุปาสก (อ.ลม) ย่อมเสียดแทง นั้นเทียว” ดังนี้ ฯ

เวทฺุไซ “มยา เอกวาเรเนว วูปสมนตฺถํ เถลํ ปหิตํ, กิํนฺนุ โข โรโค น วูปสนฺโตติ จินฺตเตว” ภนฺเต นิสีทิตฺวา โว อาสิตฺตํ, นิปฺพชิตฺวาติ ปุจฺฉิ ฯ

อ.หมอ คิดแล้ว ว่า “อ.น้ำมัน อันเรา ส่งไปแล้ว เพื่ออันเข้าไปสงบริโภค โดยวาระหนึ่ง นั้นเทียว, อ.โรค ไม่เข้าไปสงบริโภค แล้ว เพราะเหตุอะไร หนอ แล” ดังนี้ ถามแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.น้ำมัน) อันท่าน นั่งแล้ว หยอดแล้ว (หรือ หรือ ว่า อ.น้ำมัน อันท่าน) นอนแล้ว (หยอดแล้ว)” ดังนี้ ฯ

เถโร ตฺถุณฺทิ อโหสิ; ปฺนปฺปนํ ปุจฺฉิยมาโนปิ น กเถสิ ฯ

อ.พระเถระ เป็นผู้หนึ่ง ได้เป็นแล้ว, (อ.พระเถระ) แม่ผู้ (อันหมอ) ถามอยู่ บ่อย ๆ ไม่กล่าวแล้ว ฯ

โส “วิหารํ คนฺตฺวา วสณฺฺจจํ โอลฺเกสฺสามีติ จินฺตเตว” เตนฺทิ ภนฺเต คจฺจนฺตํ เถรํ วิสฺสชฺเซตฺวา วิหารํ คนฺตฺวา เถรสฺส วสณฺฺจจํ โอลฺเกนโต จงฺกมนฺนีสีทณฺฺจจํ เมว ทิสฺวา สยณฺฺจจํ อทิสฺวา “ภนฺเต นิสินฺเนทิ โว อาสิตฺตํ, นิปฺพนฺเนทิติ ปุจฺฉิ ฯ

(อ.หมอ) นั้น คิดแล้ว ว่า “(อ.เรา) ไปแล้ว สู่วิหาร จักแลดู ซึ่งที่เป็นที่อยู่” ดังนี้ (กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ถ้าอย่างนั้น (อ.ท่าน) ขอจงไป” ดังนี้ ผละแล้ว ซึ่งพระเถระ ไปแล้ว สู่วิหาร แลดูอยู่ ซึ่งที่เป็นที่อยู่ ของพระเถระ เห็นแล้ว ซึ่งที่เป็นที่จงกรมและที่เป็นที่นั่ง นั้นเทียว ไม่เห็นแล้ว ซึ่งที่เป็นที่นอน ถามแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.น้ำมัน) อันท่าน ผู้ นั่งแล้ว หยอดแล้ว (หรือ หรือว่า อ.น้ำมัน อันท่าน) ผู้นอนแล้ว (หยอดแล้ว)” ดังนี้ ฯ

เถโร ตฺถุณฺทิ อโหสิ ฯ

อ.พระเถระ เป็นผู้หนึ่ง ได้เป็นแล้ว ฯ

“มา ภาณุเต เอวมกตฤ; สมณธโม นาม, สรีเร ยาเปนเต, สกกา กาดุ; นิปชิตฺวา อาสิญจถาติ ปุณฺณปุณฺณ ยาจิ
ฯ

(อ.หมอ) อ้วนจนแล้ว บ่อย ๆ ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.ท่าน) อย่าได้กระทำแล้ว อย่างนี้, ชื่อ อ.สมณธรรม, ครั้นเมื่อ
สรีระ เป็นไปอยู่, (อันท่าน) อาจ เพื่ออันกระทำ, (อ.ท่าน) นอนแล้ว ของงหยอด” ดังนี้ ฯ